

den 28 februari 2018

Till

Länsstyrelsen Västra Götaland
vastragotaland@lansstyrelsen.se
403 40 Göteborg

Kopia

Havs- och vattenmyndigheten
havochvatten@havochvatten.se
Box 11 930, 404 39 Göteborg

Begäran om fredning av lax i Säveån

Hej,

Vi skriver till er med en önskan om att ni ska agera för att skydda det lilla och ytterst värdefulla beståndet av vild lax i Säveån.

Problemställning

Idag är det för få laxar som går upp i ån från havet och således för få laxar som har möjlighet att fortplanta sig och bidra till beståndets återhämtning. Detta leder till:

- Genetisk utarmning av beståndet.
- Mindre resiliens för sjukdomar och annan stress.
- Risk för utdöende av beståndet.

Fiskräknaren i Hedefors visade 2017 på totalt 74 uppvandrande laxfiskar, dvs. både lax och öringar. Även om de flesta av dessa skulle visa sig vara lax, så är det på tok för lite för att upprätthålla ett livskraftigt bestånd. För ett livskraftigt bestånd krävs ett antal hundra lekpar.

Det finns trots detta ett ganska stort och specifikt fiske efter lax i ån. Enligt Sportfiskarnas statistik har 26 laxar fångats under 2017.¹ Även om laxar släpps tillbaka i ån (catch and releasefiske) och även om man använder sig av s.k. hullinglösa krokar, är fisket en stressfaktor för ett redan hårt pressat bestånd. Förutom att laxen kan bli skadad av kroken och under hanteringen vid frisläppning, så innebär drillningen av fisk en stor ansträngning för en lax med frigörelse av mjölksyra i musklerna samt hög syreförbrukning som följd. Ett varmare klimat och högre temperaturer i ån innebär också en ökad stress på beståndet och sämre resiliens för sjukdomar och parasiter.

¹ https://www.sportfiskarna.se/statistik_saveaan

Andra hot

Laxen i Sävån, men även andra arter, hotas också av vandringhinder orsakade av vattenkraftverk och dammar. Allmänna medel, samt medel från Naturskyddsföreningens Miljöfond, har därför investerats i förbättra fiskvandringen i ån, bl.a. genom att bygga en fiskväg i form av ett omlöp förbi Hedefors kraftverk för ca 30 miljoner kronor. Åtgärder i Hillefors kraftverk planeras också. Dessa åtgärder har gjorts och görs främst för att gynna lax men också för andra arter beroende av att vandra, som till exempel öring och ål. Det är dock ett problem att de fiskar som har räddats faller rov för ett fåtal sportfiskares kroker. Det är varken samhällsekonomiskt eller ekologisk försvarbart.

Nuvarande skydd

Stora delar av ån är Natura 2000-område. Lax är en av de särskilt utpekade värdefulla arter som området skapats för att skydda. Den lax som förekommer i Sävån är ursprunglig och genetiskt opåverkad.² Som hot i nuvarande bevarandeplanen för områdena nämns specifikt: ”Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till vattendragets naturliga produktionsförmåga kan påverka konkurrensförhållanden och artsammansättning.” Trots detta finns begränsning av fisket inte med i bevarandeplanen.

Förfrågan om ytterligare skyddsåtgärder och fredning

Naturskyddsföreningen önskar att lämplig myndighet, snarast inför ytterligare åtgärder för att skydda laxbeståndet i Sävån. För oss verkar det rimligt att helt stänga det riktade fisket efter laxfisk, åtminstone tills vi ser en rejäl återhämtning av beståndet.

För Naturskyddsföreningen

den 28 februari 2018

Olov Holmstrand, ordförande Lerums Naturskyddsförening

Lars-Erik Jevås, ordförande Naturskyddsföreningen i Partille

Karin Lexén, generalsekreterare Naturskyddsföreningen

² <http://extra.lansstyrelsen.se/saveaprojektet/Sv/undersokningar/Pages/savealaxens-genetik.aspx>